

Plzeň 28.5.2012
čj. SRS 022038/2012

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00 Plzeň

**Zpráva č. 9 oblastního odboru PLZEŇ
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 21.5.–27.5.2012**

1. Počasí

Ve sledovaném období panovalo teplé a jasné až polojasné počasí téměř beze srážek. Denní teploty dosahovaly až 28 °C, noční 10 – 15 °C. V pátek nastalo mírné ochlazení na denní teploty okolo 20 °C. Srážky byly jen lokální a většinou velmi slabé (maximálně 2 mm). Výsušný vítr prohluboval vláhový deficit.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Přetrvává nedostatek vláhy, což se projevuje růstovou depresí většiny plodin. Probíhá sklizeň sena (tráva je z důvodu sucha málo narostlá), ošetřování v jabloňových sadech proti strupovitosti a padlí a v jabloňových i slivoňových sadech proti obalečům.

OBILNINY

Z důvodu sucha u obilnin zasychají spodní listy. U jarních obilnin se nedostatek vláhy projevuje slabým vzrůstem, kukuřice špatně vzchází.

PŠENICE OZIMÁ (RF 32 – 61, fáze 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka až počátek květu: prvé prašníky viditelné)

V okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 22.5.), Klatovy (Malý Bor, 22.5.), Rokycany (Volduchy, 21.5.) a Domažlice (Postřekov, 22.5., Hlohovčice, 22.5. a Milavče, 22.5.) zjištěn slabý výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)**.

Zjišťování výskytu padlí pšenice se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetření proti padlí pšenice se provádí obvykle v růstové fázi 30 - 59. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella tritici*)** sledován v okrese Domažlice (Postřekov, 22.5. a Milavče, 22.5.), slabý výskyt v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 21.5.), Plzeň – jih (Horní Lukavice, 22.5.) a Klatovy (Soustov, 22.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32

a 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okrese Rokycany (Volduchy, 21.5.) byl zaznamenán střední výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**, slabý výskyt zjištěn v okrese Cheb (Jesenice u Chebu, 22.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 a v RF 37 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Nebere v úvahu tvořící se praporcový list. V RF 51 se ve vzorku střídavě odebere 3. a 4. list shora. Ošetření se doporučuje od 12 až 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 61 (počátek kvetení). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob a chorob klasů. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** byl zjištěn v okrese Rokycany (Volduchy, 21.5.), slabý výskyt byl sledován na Tachovsku (Staré Sedliště, 22.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. V RF 31 – 32, 37 a 51 se z odnoží ve vzorku střídavě odebere 4., 5. a 6. list shora, tvořící se praporcový list se nebere v úvahu. V RF 71 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 2., 3. a 4. list shora. Zaznamená se počet listů s výskytem konidioforů nebo typických skvrn po infekci.

Do RF 51 se doporučuje ošetření při 5 – 50 % listů s výskytem konidií. V RF 71 se doporučuje ošetření při 40 – 70 % napadení listů. Proti pozdnímu napadení jsou účinné ochranné zásahy provedené v době metání (od BBCH 51) až kvetení (do BBCH 61). Je možno využít i vedlejší účinnost fungicidů, určených proti tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice.

První slabý výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl pozorován na Domažlicku (Postřekov, 22.5.).

Slabý výskyt **třásnokřídých (*Thysanoptera spp.*)** byl nahlášen z okresu Klatovy (Soustov, 22.5.).

Preventivní ochrannou je zaorání strniště ihned po sklizni a hluboká orba. Není registrován žádný přípravek.

Slabý výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** hlášen z okresu Domažlice (Milavče, 22.5.). Slabý výskyt **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** pozorován v okrese Klatovy (Dolní Lhota u Klatov, 25.5.), Tachov (Čečkovice, 22.5.) a Domažlice (Milavče, 22.5.).

Pozorování dospělců a nymf mšic na obilninách se provádí v RF 51, 61 a 71 více než 20 m od okraje porostu. Kontroluje se 50 odnoží – vždy všechny listy (z obou stran) a klas.

Ochrana klasů – optimální termín ochrany je od konce květu do začátku tvorby obilky. V této době se ošetří porosty s výskytem 3 - 5 a více mšic v průměru na 1 klas (zvláště trvají-li příznivé podmínky pro vývoj mšic).

Ochrana proti tzv. listovým mšicím se doporučuje provést na konci květu na porostech, na nichž se v době květu zjistí 25 a více mšic v průměru na jednu odnož.

Slabé výskyty dospělců, vajíček i larev **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)** a **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**, zjišťovány téměř na všech pozorovacích bodech oblasti.

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlížely více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 49 - 69, špičky osin: osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu až konec květu)

Slabý výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** pozorován na Plzni - jihu (Šťáhlavice, 22.5.), Tachovsku (Čečkovice, 22.5.) a Klatovsku (Malý Bor, 22.5.).

*Zjišťování výskytu **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.*

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Cheb (Loužek, 22.5.) a Domažlice (Jeníkovice u Horšovského Týna, 22.5.). Slabý výskyt hlášen z Plzně – jihu (Dolní Lukavice, 22.5 a Šťáhlavice, 22.5.), Rokycanska (Němčovice, 24.5.), Klatovska (Jeníkovice u Horšovského Týna, 22.5.) a Domažlicka (Chrastavice, 22.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 32 – 37 a v RF 39 - 51 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Již v předchozím období byl zaznamenán na Klatovsku (Horažďovice, 16.5.) první výskyt **prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda*)**.

Slabý výskyt mšice střemchové (***Rhopalosiphum padi***) hlášen z okresu Domažlice (Chrastavice, 22.5.). Slabý výskyt **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** zaznamenán na Domažlicku (Chrastavice, 22.5.), Klatovsku (Malý Bor, 22.5.) a Plzni – jihu (Šťáhlavice, 22.5.). Slabý výskyt **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** pozorován na Plzni – jihu (Šťáhlavice, 22.5.) a na Karlovarsku (Stráž, 21.5.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 24 - 37, čtvrtá odnož viditelná až objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý)

V okrese Plzeň – jih (Knihy, 22.5.) pozorován silný výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**. Slabý výskyt byl zaznamenán na Klatovsku (Dolní Lhota u Klatov, 25.5.), Rokycansku (Újezd u Svatého Kříže, 24.5.), Chebsku (Hrznín u Nového Kostela, 24.5.) a Plzni – jihu (Šťáhlavice, 22.5.).

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

Silný výskyt sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) pozorován na Plzni - severu (Křimice, 22.5.). Střední výskyt zjištěn v okrese Domažlice (Chrastavice, 22.5.). Slabý výskyt hlášen z Klatovska (Dolní Lhota u Klatov, 25.5., Malý Bor, 22.5. a Štipoklasy u Lovčic, 22.5.) a Rokycanska (Újezd u Svatého Kříže, 24.5.).

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

První slabý výskyt mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*) hlášen z okresu Klatovy (Malý Bor, 22.5. a Dolní Lhota u Klatov, 25.5.). První slabý výskyt kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*) zaznamenán na Klatovsku (Malý Bor, 22.5.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

Slabý výskyt vajíček a larev kohoutků (*Oulema spp.*) zaznamenán již na více místech oblasti.

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 19 – 39, 9 a více listů vyvinuto, nebo 9 a více úponků vyvinuto až 9 a více internodií viditelných)

Na pozorovacích bodech nebyly ve sledovaném období zjištěny výskyty škodlivých organismů.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65 - 71, plný květ: asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají až asi 10 % šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti)

První slabý výskyt fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*) pozorován v okrese Klatovy (Novákovice, 25.5.) a Domažlice (Domažlice, 22.5.).

První slabý výskyt hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*) zaznamenán na Domažlicku (Domažlice, 22.5.).

Fungicidní ošetření v době kvetení se provádí zpravidla od počátku kvetení do konce kvetení.

Slabý výskyt mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*) hlášen z okresu Rokycany (Litohlavy, 24.5.).

Kontrolují se všechna plodenství na 50 rostlinách a zjišťuje se % napadených plodenství 100 a více mšicemi při dokvétání: RF 67 – 69.

Chemické ošetření je účelné do 10 dnů po odkvětu. Později je neúčelné.

Slabé výskyty dospělců bejlomorky kapustové (*Dasineura brassicae*) byly zjištěny v okrese Klatovy (Malý Bor, 22.5.) a Rokycany (Volduchy, 21.5.). Slabý výskyt larev pozorován na Klatovsku (Červené Poříčí, 23.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Silný výskyt dospělců **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus assimilis*)** byl pozorován v okrese Rokycany (Volduchy, 21.5.). Slabé výskyty tohoto škůdce jsou hlášeny téměř ze všech míst oblasti.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk na 1 rostlinu, od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 1 rostlinu, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 27 – 40, fáze 7. pravého listu až stonkování a butonizace)

Špatně vzešlé porosty máku zatím nedostaly příležitost k regeneraci a rychlejšímu růstu, neboť ve sledovaném období pokračoval nedostatek vláhy.

SLUNEČNICE (RF 18, 8 listů vyvinuto)

Porosty slunečnice jsou zatím bez výskytu škodlivých organismů.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 00 - 21, hlíza nenarašena až vývoj dalších listů)

Brambory vzchází jen pomalu, potřebují více vláhy.

První výskyt dospělců **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** zaznamenán na Klatovsku (Hradešice, 25.5.) a na Plzni – severu (Radčice u Plzně, 25.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4 x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 69 - 72, konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 20 mm)

Slabý výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** zjištěn v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 25.5.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekce, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5) 7 až 10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1 až 2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla, šestý den nebo další dny po předchozím ošetření.

V okrese Tachov (Velké Dvorce, 22.5. a 25.5.) zjištěn střední výskyt **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** ve feromonových lapácích. Vrchol letové vlny zde tedy byl minulého období (7.5. – 13.5.). Rovněž střední výskyt byl zjištěn v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 22.5.) a poté již zde následoval slabý výskyt. Vrchol letové vlny zde tedy nastal cca 22.5. V okrese Rokycany (Němčovice, 21.5.) byl zachycen pouze slabý výskyt.

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2 krát týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapácích úlovky 10 a více motýlků na lapák za 3 až 4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Silný výskyt **obaleče jabloňového (Argyroplote variegana)** byl zaznamenán v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 22.5.). Střední výskyt zde byl zaznamenán 25.5. Vrchol letové vlny tedy nastal cca 22.5. V okrese Rokycany (Němčovice, 21.5.) byl zachycen pouze slabý výskyt. V okrese Tachov (Velké Dvorce, 22.5.) byl zaznamenán slabý výskyt a 25.5. střední výskyt, vrchol letové vlny tedy zatím nenastal.

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9.

Termín larvicidního ošetření je cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

V sadu v okrese Tachov (Velké Dvorce, 22.5.) zjištěn slabý výskyt **obaleče zimolézového (Adoxophyes orana)** ve feromonových lapácích. Dne 25.5. zde byl zjištěn střední výskyt, vrchol letové vlny tedy zatím nenastal.

Sledování letu dospělců obaleče zimolézového do feromonových lapáků se provádí 2 krát týdně od 1.5. do 15.9.

Základem ochrany je jedno ošetření proti první generaci škůdce. Ovicidní ošetření je nutné provést ihned při zjištění úlovku nejméně deseti motýlků na lapák na 1 - 4 ha za 3 - 4 dny. Larvicidní ošetření se provádí při zjištění SET 2.100 HS od doby úlovku nejméně deseti motýlků na lapák na 1 - 4 ha za 3 - 4 dny. V případě potřeby je možné provést preventivní ovicidní ošetření v době zvýšeného úlovku motýlků, nebo preventivní larvicidní ošetření při zjištění SET 2.100 HS od doby zvýšeného úlovku v lapácích.

Peckoviny

SLIVŮN (RF 71 - 72, velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu až velikost plodu do 20 mm)

Ve feromonových lapácích zjištěn slabý výskyt dospělců **obaleče východního (Cydia molesta)** v okrese Plzeň – jih (Nebílovy, 22.5.) a silný výskyt **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** na stejném místě dne 22.5. Poté zde byl dne 25.5. zaznamenán slabý výskyt obaleče švestkového. Vrchol letové vlny nastal tedy cca 22.5.

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

SVĚTELNÉ LAPAČE

V okrese Cheb (Střížov), Klatovy (Horažďovice) a Domažlice (Staňkov) jsou již pravidelně a v okrese Plzeň – jih (Těnovice) zatím nepravidelně z důvodu chladnějšího počasí, ve světelných lapačích zachycovány **osenice vykřičníková (*Agrotis exclamatoris*)** a **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)**. Na Klatovsku ve světelném lapači v Horažďovicích byl opětovně zachycen **kovolesskec gama (*Autographa gamma*)**.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová